

Zelts sācis atgūt spožumu

Pieaugot nedrošībai, ir sākusi pieaugt investoru interese par zeltu, tomēr, turpinoties uz deflāciju orientētajiem procesiem, dzeltenā metāla cena var atkal samazināties

Pēc vairāk nekā četrus gadus ilguša cenas samazinājuma ir sākusi palielināties investoru interese par zelta u. c. dārgmetālu pirkšanu. Analizējot situāciju aprīļa beigās, ir skaidrs, ka zelta cena kopš pagājušā gada beigām bija pieaugusi vairāk nekā par 15 %, raksta tapšanas brīdī atrodoties nedaudz zem 1260 ASV dolāru par Trojas unci atzīmes. Šis pieaugums galvenokārt ir izskaidrojams ar gada sākumā vērojamo nestabilitāti pasaules finanšu tirgos saistībā ar norisēm Ķīnas ekonomikā, kas jau kādu laiku ir uzskatāma par draudu faktoru numur viens. Vienlaikus zelta tirgus augšupeju zināmā mērā nodrošināja kopš februāra

vērojamais naftas cenu pieaugums. Ja kurināmais kļūst dārgāks, tas kalpo par inflācijas pieauguma priekšvēstnesi, bet patēriņa cenu kāpums ir viens no dzinūļiem pirkumu apjoma pieaugumam dzeltenā metāla tirgū.

Tomēr situācija nav vērtējama kā viennozīmīga un nepārprotama, jo centrālo banku īstenotie finanšu stimulēšanas pasākumi tautsaimniecības aktivizēšanai situāciju pasaules ekonomiskajos procesos ir padarījuši tik daudzšķautņainu, ka zelta cenas pieauguma un krituma iespējas šobrīd var šķīst vienlīdz lielas.

Naudas jūra

„Jebkurš satricinājums tirgū šobrīd nāk par labu zeltam, ja vien satricinājums nav saistīts ar naudas

trūkumu. Kad trūkst naudas, tad arī zelts ir jāpārdod, lai iegūtu resursus ikdienas norēķiniem,” skaidro AS *SEB banka* finanšu tirgus pārvaldes vadītājs Andris Lāriņš. Viņš stāsta, ka pasaulē šobrīd ir sadrukāts liels daudzums naudas (vairāk nekā 15 triljonu eiro vērtībā), kas satricinājumu brīžos izraisa migrāciju starp aktīvu klasēm, un nauda atsevišķās teritorijās nav uzvarētājs rekordzemo procentu likmju dēļ. „Ir jāievēro, ka visā pasaulē likmes nav negatīvas; negatīvo likmju laukā izceļas eirozona, Zviedrija, Dānija, Šveice un Japāna. Savukārt ASV procentu likmes ir pozitīvas, investoriem neliekot meklēt alternatīvas, ja pēkšņi sanāk palikt ar naudu kontā. Bet, ja dolāra vērtība globāli pazeminās, pieprasījums pēc

zelta tomēr pieaug," finanšu tirgus aspektus ieskicē *SEB bankas* eksperts.

AS *Baltikums Bank* investīciju pārdošanas un konsultāciju pārvaldes vadītājs Andrejs Kočetkovs piebilst, ka zelta pieprasījuma pieaugumu ietekmē investoru vilšanās pasaules galveno centrālo banku monetārās politikas efektivitātē. Rezultātu trūkums, zems inflācijas un ekonomiskās izaugsmes līmenis izraisa to, ka investori atkal pievēršas aizsardzības instrumentiem, kuru starpā zeltam ir atvēlēta viena no galvenajām lomām, skaidro *Baltikums Bank* eksperts. Viņš stāsta, ka centrālo banku monetārās politikas pārsvarā tiek uzturētas stimulēšanas režīmā. „Pat ASV Federālā rezervju sistēma, kas vēl nesen apsprieda iespēju paaugstināt procentu likmes 2016. gadā, atgriezās pie piesardzības, atzīmējot, ka strauja palielināšana varētu izraisīt negatīvu ietekmi, kavējot Amerikas ekonomikas izaugsmi. Pazemināto procentu likmju un kvantitatīvās atvieglošanas apstākļos investori tiks spiesti meklēt alternatīvus kapitālieguldījumu veidus, to vidū arī dārgmetālos,” situāciju skaidro A. Kočetkovs. Viņaprāt, šajā sakarā varētu rasties tīri spekulatīva interese par zeltu. Ir jāšaubās arī, vai būs iespējams sagaidīt mierīgu korekciju tirgos bez jebkādas panikas gadījumā, ja zudis ekonomiskās izaugsmes pamatne, kas pēdējo gadu garumā ir balstījusi investoru un patērētāju pārliecību, uzskata *Baltikums Bank* eksperts.

Čīna par inflāciju

Zelts tradicionāli ir investīcija aizsardzībā pret inflāciju. A. Lāriņš saka: centrālās bankas dara visu, lai veicinātu inflāciju, tas nozīmē arī potenciālu pieprasījuma pēc zelta pieaugumu, ja monetāro iestāžu pūliņi būs sekmīgi. A. Kočetkovs atzīst, ka zelta cenas atkarība no monetārās politikas, protams, izraisa dažus nozīmīgus riskus investoriem: ja centrālās bankas nepiesardzīgi pieņems lēmumu par procentu likmju turpmāko izaugsmi vai ekonomiku atbalsta pasākumu samazināšanu, tad dārgmetālu cenas varētu strauji kristies.

Vienlaikus šobrīd ir vērts atsevišķi aplūkot arī pašu inflācijas jautājumu. Straujais izejvielu cenu kritums pasaules biržās sākotnēji izraisīja patēriņa cenu pieauguma tempu samazināšanos, līdz beidzot inflācija kļuva par pagātņi. Ekonomistiem bija pamats priecāties, ka mazākas izmaksas par izejvielām ļaus aktivizēt ekonomiku. Tomēr pēdējā laikā aizvien vairāk sāk šķist, ka cenu kritums preču biržās bija nevis tehniska korekcija pēc tam, kad šīs desmitgades sākumā, pateicoties ASV naudas drukāšanas kampaņām, izejvielu cenas strauji auga, bet gan indikatīvs globālās tautsaimniecības stāvokļa raksturojums. Respektīvi, aizvien vairāk faktoru sāk liecināt, ka pasaules ekonomika sirgst ar pieprasījuma trūkumu un sarazotais preču apjoms acimredzami ir kļuvis tik liels, ka patērētājs to vairs nespēj vai nevēlas apmaksāt. Par

Šobrīd zelts un nauda nereti ir vienā izmaksu līmenī

to liecina gan ilgstošs ražotāju cenu kritums, gan norises pasaules ārējā tirdzniecībā.

Gada sākums bija izteikti neveiksmīgs Ķīnas eksportam. Janvārī, rēķinot gada izteiksmē, pasaules otrās lielākās ekonomikas eksporta apjoms bija sarucis par 11,2 %, savukārt februārī šis skaitlis jau atradās virs 25 % atzīmes. Martā gan situācija ir strauji uzlabojusies un ekspertu paredzētā 2,5 % eksporta pieauguma, rēķinot gada izteiksmē, vietā tas palielinājās par 11,5 %. Tas, protams, neliecina par līdzsvarotu pieprasījuma izaugsmi, tomēr objektīvākas ainas iegūšanai ir jāgaida aprīļa un maija dati. Negatīva scenārija gadījumā tie var būt deflācijas signāls, tādējādi var samazināties zelta kā ieguldījumu vērtības saglabāšanas līdzekļa inflācijas laikā nozīme.

Papildus tam ir vērts pieminēt, ka, ja dati būs slikti, tas var liecināt

par mazāku nepieciešamību pēc izejvielām, izraisot to cenu samazināšanos, kas, savukārt, deflācijas spirāli iegriezīs ar jaunu spēku, tādējādi zelta u. c. dārgmetālu pozīcijas padarot mazāk pievilcīgas. Vienlaikus deflācija ilgstošā laika posmā var kļūt par iemeslu kompāniju peļņas apjoma samazinājumam, tas, savukārt, var kļūt par aizmetni nervozitātes pieaugumam akciju tirgos, un trauksmes palielināšanās investoru vidū atkal var izraisīt lielāku interesi par zeltu u. c. dārgmetāliem.

Tehniskās krustceles

„Aplūkojot zelta uzvedības tehnisko analīzi, tā cena atrodas krustcelēs, kuras šķērsojot vienā vai otrā virzienā ir iespējams attiecīgi lielākas cenas gājums. Kopš februāra vidus zelta cena mēģina stabili pārkāpt 1250 dolāru par Trojas unci līmeni. Ja tas izdosies, tad cena var pakāpties vēl augstāk, pretējā gadījumā tirgus var atkal lūkoties uz zemākiem līmeņiem,” potenciālo virzību skaidro A. Lāriņš, piebilstot, ka agrāk naudai bija priekšrocība pret zeltu tajā ziņā, ka par naudu kontā maksāja labus procentus, bet par zelta glabāšanu veidojās tikai izmaksas, savukārt šobrīd negatīvo procentu likmju pasaulē zelts un nauda nereti ir vienā izmaksu līmenī, palielinot zelta pievilcību. *SEB bankas* finanšu speciālists vērs uzmanību uz faktu, ka, augot ekonomikai, pieaug pieprasījums arī valstīs ar tradicionāli augstu pieprasījumu pēc zelta (piemēram, Indija). Šie ir tie faktori, kas visticamāk var veicināt zelta vērtības došanos augstākos cenu līmeņos.

Ja aplūkojam, kas varētu kavēt zelta vērtības pieaugumu, tad tas varētu būt dolāra vērtības kāpums, deflācijas draudu pieaugums, globālās ekonomikas izaugsmes palēnināšanās un vāja ekonomikas izaugsme tradicionālajās zelta pieprasījuma valstīs. Tā kā *BRIC* valstīs tikai puse (Indija un Ķīna) ir ar labu ekonomikas izaugsmi un centrālās bankas ir nobažījušas par ekonomikas izaugsmi apdraudošajiem riskiem, ir jābūt piesardzīgam pret zelta cenas izredzēm.

REELCALLER

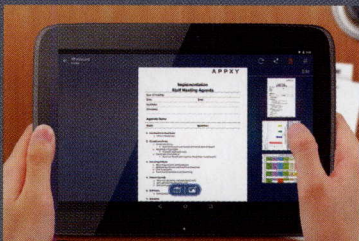
Lietotne, ar kuras bezmaksas versijas palīdzību pēc vārda vai tālruna numura ir iespējams identificēt cilvēkus un sākt saziņu ar tiem, kuri vēlas tikt identificēti un ir atļāvuši šādu iespēju. Sarežģītākajās versijās iespēju loks ir ievērojami

plašāks un tiek piedāvāti dažādi varianti arī biznesam. Vienīgais faktors, kas ierobežo lietotnes izplatību, ir tās lietotāju skaits un kā privātpersonu, tā uzņēmēju vēlme tapt atrastiem ar *ReelCaller* starpniecību.

QUICK PDF SCANNER

Bezmaksas lietotne, ar kuras palīdzību ir iespējams pārvērst PDF formātā papīra dokumentus to saglabāšanai, nosūtīšanai vai vēl

citiem mērķiem. Darbs ar *Quick PDF Scanner* lielā mērā līdzinās dokumentu fotografēšanai, tikai rezultāts ir vizuāli pievilcīgāks un vairāk piemērots oficiāliem dokumentiem, turklāt PDF formāts ir oficiāli atzīts, jo dažādām atskaitēm vai ziņojumiem tomēr nav pieņemts pievienot ar viedtālruni uzņemtas fotogrāfijas.

YAMMER

Lietotne sociālais tīkls, paredzēts dažāda lieluma kompāniju darbiniekiem komunikācijas nodrošināšanai uzņēmumu ietvaros. *Yammer*, kā jau biznesa lietotne, ir daudz vairāk orientēts uz darba pienākumu veikšanu, kaut gan netiek izslēgta arī saziņa par privātām tēmām. Ievērojami atvieglo saziņu lielu uzņēmumu iekšienē, tomēr darbiniekos parasti neizraisa īpašu sajusmu, jo vadībai ir iespējams lielā mērā kontrolēt tīklā notiekošo.

▶ Nozares akcijas kāpj

Lielāka investoru interese par dārgmetāliem, protams, nav atstājusi novārtā arī nozares uzņēmumu akcijas. „Zelta cenu kāpums ir pozitīvi ietekmējis zelta iegūšanas uzņēmumu akcijas. Kopš gada sākuma zelta ieguves uzņēmumu indekss *Arca Gold Miners Index* ir pakāpies par 60 %. Ieguvēji cenšas paaugstināt ražotņu efektivitāti, samazināt izmaksas, pārdot vai slēgt zaudējumus nesošos aktīvus,” tirgus norises ieskicē A. Kočetkovs. Viņš skaidro, ka attīstības valstu zelta ieguvējiem pozitīvs moments pēdējā gada laikā ir bijis nacionālo valūtu kursu kritums, kas ļāva samazināt ražošanas izmaksas. Eksperts zina teikt, ka šobrīd zelta ieguves kompānijām ražošanas pašizmaksa ir nedaudz lielāka nekā 800 ASV dolāru par unci, radot diezgan ievērojamu noturības rezervi.

Ja aplūkojam konkrētus uzņēmumus, tad samērā labi ir pozicionējusies tāda nozares kompānija kā *Barrick Gold Corporation* (biržas simbols: *ABX*), kuras akciju cena laikā posmā no pagājušā gada beigām līdz šā gada 28. aprīlim ir palielinājusies par 138 %. Saskaņā ar finanšu portālā *Yahoo Finance* kompānijas profilā atrodamo informāciju tirgus eksperti caurmērā prognozē, ka šogad kompānijas peļņa uz vienu akciju sasnies 0,46 ASV dolārus salīdzinājumā ar 0,30 dolāriem pērn. Savukārt 2017. gadam prognozētā peļņa uz akciju sasniedz 0,62 dolārus. Tiesa, lai gan potenciālās peļņas likne varētu būt augšupejoša, šīs akcijas jau varētu būt pārvērtētas. Taču tas neizslēdz to tālāku tirgus vērtības pieaugumu, ja zelta cena turpina kāpt. Šādā gadījumā arī peļņas prognozes var tikt koriģētas augšup, tādējādi rodot pamatojumu arī minētā uzņēmuma akciju cenas tālākai augšupejai biržā.

„Mūsu analītiķu komanda uzskata, ka rallijs dārgmetālu tirgos nav beidzies. Uz rekordaugstu līmeņu pārsniegšanas fondu tirgos, zemo procentu likmju, kā arī straujas pasaules ekonomiskās situācijas uzlabošanās iespēju neesamības fona

mēs uzskatām, ka paredzamā nākotnē zelta pieprasījums augs,” atzīst *Baltikums Bank* finanšu eksperts. Viņaprāt, šobrīd izveidojusies situācija pasaulē investoriem ļauj pārskatīt savus investīciju portfeļus, rēķinoties ar iespēju ieguldīt dārgmetālos. „Ja investorus interesē dalība zelta vērtības pieaugumā, fiziskais investīciju zelts varētu nebūt vislabākais instruments – par spīti tā drošumam. Lai nodrošinātu iespēju ātrāk reaģēt uz zelta vērtības izmaiņām, ir vērts apsvērt iespēju investēt bezskaidros metāla kontos vai biržu investīciju fondos,” iespējas ieskicē A. Kočetkovs.

Attiecībā uz investīciju iespējām ir jāpiebilst, ka pēdējos gados ekspozīciju uz zeltu veidošanā, līdzīgi kā citiem finanšu instrumentiem, ir pieaugusi biržā tirgoto fondu jeb *ETF* popularitāte. Viena no galvenajām to priekšrocībām ir saistīta ar iespējamību uzsākt investīcijas arī tiem, kuru budžets ir ierobežots. Šajā gadījumā var pelnīt arī tad, ja investīcijām ir iespējams atlicināt dažus simtus dolāru vai eiro. Fiziska zelta pirksanā ir jāreķinās ar ievērojami lielāku līdzekļu apjomu, turklāt ir nepieciešama pareiza dārgmetāla uzglabāšana, jo kāda nejausi radusies švika zelta stieņa cenu var ievērojami samazināt. Arī pērkot zelta nākotnes kontraktus, līdzekļu apjomam potenciāli ir jābūt lielākam, turklāt nākas izmantot maržinālās tirdzniecības pakalpojumus, kas rada zināmus riskus gadījumā, ja tirgus svārstības ir straujas. Var gadīties, ka pietiek ar vienu lielu nelabvēlīgu nosvārstīšanos, lai drošības depozīta līdzekļi tiktu izsmelti un investīcijas vismaz uz laiku apturētas, savukārt investīcijas *ETF* vairāk ir pielīdzināmas akcijām, proti, ja tirgus straujas, bet pozīcijai nelabvēlīgas svārstības piedzīvo īslaicīgi, zaudējumus ir iespējams ne tikai atgūt, bet ar pozīciju pat ievērojami nopelnīt. Attiecībā uz investīcijām zelta tirgū, iespējams, par indikatoru var izmantot norises pasaules naftas tirgū, proti, ja melnā zelta cena aug, tas ir signāls lielākai inflācijai, tādējādi arī potenciālam intereses pieaugumam par dzelteno metālu. **Ks**